

# Obsah

|                                                                                                       |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Předmluva . . . . .                                                                                   | 7         |
| <b>I. část: Obecné předpoklady . . . . .</b>                                                          | <b>11</b> |
| 1. kapitola: Antecedence problému . . . . .                                                           | 11        |
| 1. Z historie lidského učení, myšlení, poznávání . . . . .                                            | 11        |
| 2. Od vzniku psychologie jako samostatné vědy . . . . .                                               | 12        |
| 3. Soustavy řízeného učení opírající se o „deterministické“ modely učení . . . . .                    | 13        |
| 4. Další varianty řešení vztahu psychologie – řízení učení . . . . .                                  | 16        |
| 5. Dva významné metodologické podněty . . . . .                                                       | 18        |
| 2. kapitola: Učení . . . . .                                                                          | 20        |
| 1. Vymezení pojmu a procesu učení . . . . .                                                           | 20        |
| 2. Typologie učení a jeho odlišné úrovně . . . . .                                                    | 22        |
| 3. Předpoklad o hierarchické organizaci procesů učení . . . . .                                       | 23        |
| 4. Posun od redukcujících modelů a jednodušších mechanismů učení . . . . .                            | 25        |
| 5. Trend k činnostně kognitivní psychologii učení . . . . .                                           | 26        |
| 6. Kognitivní psychologie, kognitivní nauka, teorie umělé inteligence a učení . . . . .               | 27        |
| 7. Interfunkční a intraprocesuální vázanost učení . . . . .                                           | 29        |
| 8. Regulativní aspekt učení – pojem a model psychické regulace . . . . .                              | 30        |
| 3. kapitola: Řízení . . . . .                                                                         | 32        |
| 1. Pojem a vymezení řízení . . . . .                                                                  | 34        |
| 2. Typologie a druhy řízení . . . . .                                                                 | 35        |
| 3. Atributy a dimenze řízení . . . . .                                                                | 37        |
| 4. Řízené učení jako systém . . . . .                                                                 | 41        |
| 5. Závěr: Tři hlavní podmínky účinnosti systému řízení učení . . . . .                                | 43        |
| Příloha I. Experimentální evidence . . . . .                                                          | 44        |
| <b>II. část: Systém řízeného učení . . . . .</b>                                                      | <b>47</b> |
| 4. kapitola: Senzitivita . . . . .                                                                    | 47        |
| 1. Obecné předpoklady . . . . .                                                                       | 47        |
| 2. Konkrétní vymezení . . . . .                                                                       | 49        |
| 3. Specificky lidská senzitivita . . . . .                                                            | 53        |
| 4. Vyjádření a zpracování získávaných dat . . . . .                                                   | 54        |
| 5. Validnost a relevance získávaných informací . . . . .                                              | 60        |
| 5. kapitola: Efektornost . . . . .                                                                    | 62        |
| 1. Vymezení základních otázek . . . . .                                                               | 63        |
| 2. Cesty řešení . . . . .                                                                             | 64        |
| 3. Taxonomie řízených a ovlivňovaných faktorů a parametrů subjektu a jeho učebních činností . . . . . | 67        |
| 4. Taxonomie efektorů . . . . .                                                                       | 70        |

|                                                                                                                                         |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 5. Specificky lidské efekторы . . . . .                                                                                                 | 80         |
| 6. Další otázky . . . . .                                                                                                               | 81         |
| 6. kapitola: Program působení . . . . .                                                                                                 | 81         |
| 1. Obecné předpoklady . . . . .                                                                                                         | 82         |
| 2. Tři výchozí modely . . . . .                                                                                                         | 83         |
| I. Model subjektu . . . . .                                                                                                             | 83         |
| II. Model učení . . . . .                                                                                                               | 85         |
| III. Model řízení učení . . . . .                                                                                                       | 88         |
| 3. Specificky lidská tvorba programu a řízení . . . . .                                                                                 | 94         |
| 4. Proti mechanické interpretaci . . . . .                                                                                              | 96         |
| 7. kapitola: Systém řízeného učení . . . . .                                                                                            | 96         |
| 1. Kybernetický model — abstraktní automaty . . . . .                                                                                   | 97         |
| A. Formální popis v aparátu teorie . . . . .                                                                                            | 97         |
| B. Psychologicko-didaktická interpretace modelu . . . . .                                                                               | 98         |
| C. Smysl uvedení modelu . . . . .                                                                                                       | 103        |
| 2. Některé dílčí konkrétní realizátory . . . . .                                                                                        | 103        |
| A. Didaktický operátor jako nositel transformace . . . . .                                                                              | 103        |
| B. Systémy znalostí a požadavky na tzv. „inteligentní tutorské systémy“ . . . . .                                                       | 105        |
| C. Subjektivní dimenze řízení, jeho míra a prostor aktivního subjektu . . . . .                                                         | 108        |
| 3. Didakticko-funkcionální model řízeného učení — psychologická interpretace . . . . .                                                  | 111        |
| <b>III. část: Experimentální evidence . . . . .</b>                                                                                     | <b>119</b> |
| 8. kapitola: Některé individuálně typologické charakteristiky činnosti v učení — jejich persistence a intersituacní stabilita . . . . . | 119        |
| 1. Teoretická východiska . . . . .                                                                                                      | 119        |
| 2. Projekt výzkumu . . . . .                                                                                                            | 120        |
| 3. Hlavní výsledky . . . . .                                                                                                            | 123        |
| 4. Diskuse a zhodnocení . . . . .                                                                                                       | 130        |
| 5. Závěr . . . . .                                                                                                                      | 132        |
| 9. kapitola: Řízení jako determinanta učení v automatizovaném labyrintu . . . . .                                                       | 133        |
| 1. Hypotéza výzkumu . . . . .                                                                                                           | 136        |
| 2. Popis a organizace projektu . . . . .                                                                                                | 136        |
| 3. Významnější výsledky experimentu . . . . .                                                                                           | 139        |
| 4. Interpretace a diskuse výsledků . . . . .                                                                                            | 147        |
| 5. Závěr . . . . .                                                                                                                      | 149        |
| 10. kapitola: Model adaptivní diagnózy a regulace učení . . . . .                                                                       | 150        |
| 1. Teoretické předpoklady . . . . .                                                                                                     | 150        |
| 2. Projekt výzkumu . . . . .                                                                                                            | 152        |
| 3. Model adaptivní diagnózy a regulace učení (MoADRU) . . . . .                                                                         | 153        |
| 4. Některé výsledky předběžného ověřování modelu . . . . .                                                                              | 157        |
| 5. Shrnutí . . . . .                                                                                                                    | 159        |
| <b>Závěr: Od vnějšího řízení k psychické autoregulaci . . . . .</b>                                                                     | <b>159</b> |
| The Psychology of Regulated Learning ( <i>Summary</i> ) . . . . .                                                                       | 166        |
| Literatura . . . . .                                                                                                                    | 169        |
| Jmenný rejstřík . . . . .                                                                                                               | 179        |
| Věcný rejstřík . . . . .                                                                                                                | 183        |
| Seznam tabulek . . . . .                                                                                                                | 186        |
| Seznam obrázků . . . . .                                                                                                                | 187        |